

Домашовець Г.С. Влияние системы управления лесами Львовщины на их климаторегулирующие показатели

Приведены результаты исследований компонентов надземной фитомассы и депонируемого в ней углерода в древостоях главных лесообразующих пород Львовской области за лесопользователями. Установлено, что лесные массивы области имеют значительный ресурсный потенциал, эффективное использование которого может способствовать решению ряда экономической, экологической и энергетической проблемы Львовщины. Исследование биотичної продуктивности лесов за лесопользователями дает возможность описать нормативно информационное обеспечение для оценивания экологической функции лесов с целью обеспечения эффективного управления ими.

Ключевые слова: биотическая продуктивность, компоненты фитомассы, депонирование, углерод, лесопользователи.

Domashovets G.S. The influence of Lviv region forests management system on their climatic forming factors

Given the results of overland phytomass components and depositing carbon in stands of main forest forming species of Lviv region according to the forest users. It is set that the forest arrays of area have considerable resource potential the effective use of which can be instrumental in the decision of row of economic, ecological and power problems of Lvov. Research of the биотичної productivity of the forests after лісокористувачами enables описати normatively informative providing for the evaluation of ecological functions of the forests with the purpose of providing of effective management by them.

Keywords: biological productivity, components of the phytomass, depositing, carbon, forest users.

УДК 504.064.4

*Асист. І.С. Дулин; студ. Т.В. Роса –
Львівський ДУНТіУ ім. В. Чорновола*

ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГО-БЕЗПЕЧНОГО ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ

Розглянуто чинну в Україні нормативно-правову базу щодо поводження з твердими побутовими відходами. Окреслено основні напрями її удосконалення, як один із засобів забезпечення еколого-безпечного поводження з ТПВ. Встановлено, що забезпечення сталого функціонування сфери поводження з ТПВ сприятиме зменшенню забруднення навколишнього природного середовища, підвищення ресурсного потенціалу країни від використання відсортованої частки ТПВ, ефективного використання територій, природних ресурсів, покращення санітарно-епідеміологічного стану тощо.

Ключові слова: тверді побутові відходи, екологічно безпечне поводження з твердими побутовими відходами.

У сфері поводження з ТПВ в Україні чинна нормативно-правова база не задовольняє сучасних вимог, не відповідають світовим стандартам методи і технології, які використовуються. Потужності з розміщення поточного утворення ТПВ на полігонах значною мірою вичерпали свій ресурс, а самі звалища стали чинником значного забруднення довкілля, затримується вирішення питань щодо виділення земельних ділянок під будівництво нових полігонів ТПВ. Переважна більшість полігонів не відповідають нормам екологічної безпеки та перевантажені. Дедалі більше стали з'являтися стихійні, несанкціоновані звалища ТПВ у лісосмугах, у приміських та незайнятих міських територіях.

Поряд з екологічними проблемами щодо забруднення довкілля, актуальності в останні роки набули питання недостатнього використання ТПВ як джерела вторинної сировини та в енергетичних цілях. Чинники впливу ТПВ на довкілля залежать від методів та технологій, які використовуються у сфері поводження з ними. Основним чинником впливу ТПВ на довкілля в Україні є їхнє розміщення на звалищах, що спричиняє забруднення земельних, водних ресурсів, атмосферного повітря, а також впливає на рослинний і тваринний світ, здоров'я людини.

Узагальнення чинників впливу ТПВ на довкілля дало змогу розвинути методологічні підходи до вдосконалення сфери поводження з відходами в Україні, зокрема з ТПВ, що базуються на визначенні комплексу оцінок використання ресурсного потенціалу, запровадженні ринкових відносин у зазначену сферу та запровадженні єдиних проектних підходів до вибору та обґрунтування методів поводження з ТПВ в Україні. Науково-методичне обґрунтування оцінки еколого-безпечної ефективності об'єктів поводження з ТПВ здійснено шляхом порівняння методу захоронення ТПВ із альтернативними підходами до поводження з ними. У межах концептуальних положень щодо зменшення рівня забруднення довкілля розроблено відповідну термінологічну базу, яка враховує специфіку ТПВ і відповідає положенням базового Закону України "Про відходи".

На основі розроблених концептуальних положень та узагальнення нормативно-правової бази виявлено правові перешкоди у побудові ефективної системи поводження з ТПВ. Так, правові норми Закону України "Про відходи" не забезпечують побудови ефективної системи поводження з ними, оскільки ТПВ є найбільш соціально значимою і проблемно-відокремленою частиною відходів, що за складом об'єктів поводження і особливостями регулювання істотно відрізняються від поводження з іншими відходами. Такий підхід дав змогу визначити першочергові заходи нормативно-правового забезпечення сфери поводження з ТПВ, зокрема, обґрунтувати необхідність розроблення проекту Закону України "Про побутові відходи". Основними напрямками вдосконалення нормативної бази у сфері поводження з відходами є розроблення і запровадження:

- засобів захисту навколишнього природного середовища і здоров'я людей від негативного впливу відходів;
- механізмів економічного регулювання у сфері поводження з відходами, розвитку прогресивних технологій і обладнання для збирання, перероблення і транспортування відходів;
- механізму економії первинних матеріальних та енергетичних ресурсів унаслідок їхньої заміни відповідними вторинними матеріальними та енергетичними ресурсами;
- порядку забезпечення розвитку організаційно-виробничої інфраструктури ринку вторинних ресурсів, залучення у цю сферу малого і середнього бізнесу з перспективою створення на цій основі галузі зі збирання та перероблення відходів у товарну продукцію;
- номенклатури відходів, які насамперед підлягають використанню як вторинні матеріальні та енергетичні ресурси;
- порядку віднесення відходів до ресурсоцінних та ціноутворення щодо відходів, які підлягають використанню як вторинні ресурси.

Важливою складовою економічного механізму у сфері поводження з ТПВ є оцінювання збитків від негативних впливів на навколишнє природне середовище. Запропоновано застосування у цій сфері двох збалансованих комплексів заходів: обмежувального та стимулювального характеру, і посилення застосування принципу "забруднювач платить". Обґрунтовано необхідність введення в тарифи інвестиційної складової на розвиток галузі.

Економічний механізм фінансування передових технологій у поводженні з ТПВ полягає у долученні інвестиційної складової в тарифи на послуги з санітарного очищення. Це створить внутрішню базу фінансування, але неминучим стане зростання тарифів. Запроваджувати нові тарифи потрібно поступово, здійснюючи соціальний захист населення, перекладаючи частку вартості на тарифи для підприємств, передбачаючи в місцевих бюджетах відшкодування різниці в тарифах тощо.

Забезпечення сталого функціонування сфери поводження з ТПВ сприятиме зменшенню забруднення навколишнього природного середовища, підвищенню ресурсного потенціалу країни від використання відсортованої частки ТПВ, ефективного використання територій, природних ресурсів, покращення санітарно-епідеміологічного стану тощо. Окрім цього, це пов'язано з задоволенням конституційного права громадян щодо безпечного довкілля та забезпечення раціонального використання природних ресурсів, а також виконанням Україною низки міжнародних зобов'язань з охорони навколишнього природного середовища.

Порівняльний аналіз українського законодавства у сфері управління відходами і вимог європейського законодавства:

- рівень українського законодавства у сфері управління відходами достатньо високий і поступово повинен наближатися до рівня відповідного законодавства ЄС;
- нормативно-правові акти не охоплюють усіх основних аспектів проблем відходів і недостатньо передбачають вживання заходів як обмежувального, так і стимулювального характерів, недостатньо сприяють створенню ринкових відносин у сфері поводження з відходами;
- державна політика управління відходами в Україні, а також основні принципи, пріоритети відповідають європейським, проте механізми їхньої реалізації на практиці запроваджуються дуже повільно;
- законодавство дає визначення і розподіляє повноваження між міністерствами, обласною і місцевою владою, але відсутні ефективні інструменти для забезпечення виконання законодавчих норм і положень;
- законодавство у сфері управління відходами не завжди відповідає законодавству в інших сферах (неврегульованість законодавства);

Найкращим способом зменшення нагромадження відходів на території України є запровадження безвідходних і маловідходних технологій. Окрім цього, необхідно прискорити прийняття таких норм, правил і вимог, застосування яких у господарській діяльності дасть змогу досягнути оптимальних витрат засобів і ресурсів для врегулювання проблем з ТПВ.

Література

1. Ігнатенко О.П. Технологія та економіка функціонування екологічно безпечних сміттєпереробних комплексів // Енергетика: економіка, технології, екологія. – 2001. – № 4. – С. 81-84.

2. Ігнатенко О.П. Економіко-екологічні аспекти рециклу вторресурсів з твердих побутових відходів // Екологія і ресурси : зб. наук. праць. – К. : Вид-во УІНС. – 2002. – № 3. – С. 115-120.

3. Байцар Р.І. Екологічні аспекти соціальної відповідальності в частині промислових відходів / Байцар Р.І., Демко Х.І. // Стратегия качества у промышленности и образовании : матер. IV Міжнар. конф. – Варна, Болгарія, 2008. – Vol. 1. – С. 59-61.

4. Демко Х.І. Міжнародне і національне законодавство у сфері управління твердими відходами / Демко Х.І., Байцар Р.І. // Полігони твердих побутових відходів: проектування та експлуатація, вимоги Європейського Союзу, Кіотський протокол : матер. Науково-технічної конф. – Славське, Україна, 2008. – С. 157-162.

5. Кульчицька-Жигайло Л. Стандарти ЄС та чинні в Україні норми і правила проектування та експлуатації полігонів твердих побутових відходів // Полігони твердих побутових відходів: проектування та експлуатація, вимоги Європейського Союзу, Кіотський протокол : матер. наук.-техн. конф. – Славське, Україна, 2008. – С. 145-155.

6. Закон України "Про відходи", Ст. 1.5, М 187/98-ВР від 05.03.1998. 6. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 2004 р., № 265. Про затвердження Програми поводження з твердими побутовими відходами // Урядовий кур'єр від 24.03.2004. – № 55.

Дулин І.С., Роса Т.В. Законодательно-нормативное обеспечение эколого-безопасного обращения с твердыми бытовыми отходами

Рассмотрена действующая в Украине нормативно-правовая база относительно обращения с твердыми бытовыми отходами. Очерчены основные направления ее усовершенствования, как одно из средств обеспечения эколого-безопасного поведения с ТПВ. Установлено, что обеспечение постоянного функционирования сферы поведения из ТПВ будет способствовать уменьшению загрязнения окружающей естественной среды, повышения ресурсного потенциала страны, от использования отсортированной части ТПВ, эффективного использования территории, природных ресурсов, улучшения, санитарно эпидемиологического состоянию и тому подобное.

Ключевые слова: твердые бытовые отходы, экологически безопасное обращение с твердыми бытовыми отходами.

Dulyn I.S., Rosa T.B. Legislative-normative ensuring of environmentally safe waste conduct

The efficient normative – legal base of Ukraine concerning the environmentally safe waste conduct is investigated in the paper. The basic trends of its improvement as one of the means of the environmentally safe waste conduct insuring is considered. It is set that providing of the permanent functioning of sphere of conduct from hard domestic wastes (HDW) will be instrumental in diminishing of contamination of natural environment, increase of resource potential of country, from the use of the assorted part of HDW, effective use of territories, natural resources, improvement, sanitary epidemiology to the state and others like that.

Keywords: household solid waste, environmentally safe waste conduct.

УДК 504.03 Доц. Ю.В. Зима, канд. техн. наук – НЛТУ України, м. Львів

СВІТОГЛЯДНІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ СМІТТЄЗВАЛИЩ НА ДОВКІЛЛЯ

Розглянуто концепцію управління відходами, яка ґрунтується на економіці знань та екологічній просвіті. Проблему знешкодження відходів не вирішують наймодернішими індустріальними засобами і технічними рішеннями. Це не означає відмови від їх поглиблених пошуків. Останні мають синхронізуватися зі світоглядним переглядом поведінки людини у довкіллі. Це неймовірно важко, але необхідно для забезпечення сталого розвитку людської спільноти.

Ключові слова: тверді побутові відходи, сміттєзвалища, знешкодження відходів, ієрархія управління відходами, сталий розвиток, проектування для довкілля.